

כבוד שופט בית המשפט המחוזי בתל אביב (בדימוס) דוד רוזן – ראיון מצולם

עורכי הראיון: רס"ן שגב רום (הפרקליטות לעניינים מבצעיים), סגן קרן זילברמן (הפרקליטות לעניינים מבצעיים) וסגן ליאת ברקוביץ' (פרקליטות איו"ש)

ביום 22 בפברואר 2022 נערך ראיון מצולם עם כבוד שופט בית המשפט המחוזי בתל אביב בדימוס דוד רוזן.

להלן עיקרי הדברים אשר עלו בראיון.

רקע אישי ומסלול שירותו הצבאי של רוזן

כבוד השופט דוד רוזן נולד בשנת 1950 בכפר סבא לדב רוזן, קצין משטרה, למד בבי"ס היסודי "ברנר" בכפר סבא והיה חניך בתנועת "הנוער העובד". בתיכון למד השופט רוזן במגמה ביולוגית בבי"ס כצנלסון בכפר סבא.

כבוד השופט רוזן היה חבר בגרעין "יעלון" שיועד לאכלס את קיבוץ גרופית שבערבה, אולם לא גויס עקב פגיעה ברגלו שנגרמה עקב מחלת שיתוק ילדים בילדותו.

בשנת 1971 סיים השופט רוזן את לימודי הכלכלה והסטטיסטיקה באוניברסיטה העברית, ובין השנים 1972 – 1977 התנדב לשירות צבאי ושירת ביחידת היועץ הכספי לרמטכ"ל. במקביל לשירותו ביועב"ל החל לימודי ערב במשפטים אותם סיים בשנת 1979, אז עבר לשרת בפרקליטות הצבאית, בה גם התמחה בעריכת דין.

רוזן שירת במחלקת יועמ"ש איו"ש במשך מספר חודשים ולאחר מכן שירת כתובע וכסניגור. בתפקידיו האחרונים כיהן כשופט בבית המשפט הצבאי בעזה (בתקופה שבה בתי המשפט הצבאיים היו כפופים עדיין לפרקליטות הצבאית), כפרקליט פיקוד המרכז, כסניגור הצבאי הראשי וכראש המחלקה המשפטית בנציבות קבילות החיילים (נקח"ל), והשתחרר משירות צבאי בדרגת אלוף משנה.

רוזן כיהן כסצ"ר עד שנת 1991, אז החל את תפקידו כראש המחלקה המשפטית בנקח"ל. בשנת 1994 השתחרר מצה"ל ומונה לשיפוט בבית המשפט השלום בתל אביב. בשנת 2004 מונה לשופט בית המשפט המחוזי בתל אביב, עד אשר מונה לנציב תלונות הציבור על מייצגי המדינה בערכאות – תפקיד אשר החל בתחילת שנת 2017, עד מועד פרישתו בשלהי שנת 2021.

רוזן מספר, כי בפרקליטות הצבאית הרגיש שהוא פורח ומממש את הפוטנציאל שלו, הוא נהנה מהכול וכתוצאה מכך, החיבור שלו למקצוע, ובפרט לתחום הפלילי, העמיק ככל שהמשיך את שירותו. לדבריו, גם כתובע וגם כסצ"ר, כאשר שימש בתפקידים בהם יכול היה להפסיק להופיע בבית הדין, המשיך לטפל בתיקים המרכזיים ולהופיע בהם בפני בתי הדין הצבאיים. ובעת שכיהן כשופט בבית המשפט הצבאי בעזה, פעל לאורו של שלטון החוק והיה קנאי לו. כך, היה מקפיד על כך שעורכי הדין שהיו מופיעים בפניו ידעו את התיק על בוריו.

לתחושתו, השירות הוורסטילי כתובע וכסניגור, ובייחוד החזרה לתפקידים בכירים בשתי המחלקות לסירוגין בהמשך, הקנה לו ראיית עולם שלמה ומדויקת יותר, ואפשרה לו להיות טוב יותר במקצוע שאהב כל-כך.

העלאות בדרגה וחילופי תפקידים בפרקליטות הצבאית הראשית

אנשי הפרקליטות הצבאית הראשית, הכורעת בתקופה האחרונה תחת עומס תיקי האינתיפאדה, יתפנו היום לשעה קלה לצורך טקסי העלאה בדרגה וחילופי תפקידים.

סגן הפרקליט הצבאי הראשי, אלוף-משנה אילן שיף, יוצא ללימודים. במקומו יתמנה היום התובע הצבאי הראשי לשעבר, אלוף-משנה אורי שוהם. את מקומו של התובע ימלא הסניגור הצבאי הראשי, סגן-אלוף מנחם פינקלשטיין שיועלה לדרגת אלוף-משנה. סגן-אלוף דוד רוזן, פרקליט פיקוד המרכז, יתמנה סניגור צבאי ראשי. בפיקוד המרכז תיכנס היום לתפקיד הפרקליטה, סגן-אלוף רחל דולב.

עמנואל רוזן

כתבה בעניין חילופי תפקידים בפרקליטות הצבאית, ביניהם מינוי של רוזן לתפקיד הסצ"ר (עיתון "מעריב", 10 ביוני 1988; מתוך אתר "עיתונות יהודית הסטורית", הספרייה הלאומית ואוניברסיטת ת"א)

רוזן כסנגור צעיר בבית הדין ביפו

לאורך הראיון סיפר רוזן על מספר מקרים דרכם רכש ניסיון מקצועי ולמד לזהות מה הם מקרים רגישים ומורכבים, המצריכים טיפול מותאם. זאת למד כקצין צעיר ביחידה, ובהמשך, גם כפרקליט וכסצ"ר.

האירוע המרכזי שלגביו פירט בהקשר זה, התרחש כשהיה בתחילת דרכו כסניגור ביפו. הסניגוריה לא כללה אז קצינים רבים מאוד, וכך הגיע לידי רוזן תיק שבו נחשד קצין בכיר בקבלת שוחד. רוזן, בתור סניגור צעיר, בעל מוניטין חיובי ומלא מוטיבציה, היה נחוש בדעתו לטפל בתיק ולייצג את הקצין, ואף סבר כי יצליח לזכותו. מפקדו אז, הסביר לו כי מדובר בתיק רגיש, שבמצב העובדתי הנתון, סיכויו להצלחה מזעריים. פרט לכך, הסביר המפקד לרוזן, כי מדובר באדם שכל חייו האישיים והמקצועיים חוו טלטלה קשה בעקבות החשדות. על אף תחנוניו הרבים, מפקדו לקח את הטיפול בתיק לידי, וכפי שצפה שיקרה, לימים הורשע הקצין בעבירה. בדיעבד, אומר רוזן, בשלב המוקדם שבו היה בהתפתחות המקצועית שלו,

היתה זו ההחלטה הנכונה משום שהוא עדיין לא היה מנוסה די הצורך כדי לייצג את הקצין באופן המקצועי ביותר שלו היה זקוק.

פרשה מרכזית – ייצוג של אל"ם יהודה מאיר

בעת ששירת רוזן כסצ"ר, ייצג את אל"ם יהודה מאיר, מפקד גזרת שכם לשעבר, שהואשם בשידול לחבלה בכוונה מחמירה במפרי סדר פלסטינים (למידע נוסף על אודות הפרשייה ניתן לעיין בקצמרר "[פרשיית אל"ם יהודה מאיר](#)") מאת סגן ראם שאולוף באתר הפרקליטות הצבאית).

במקרה זה, דובר בשני אירועים חריגים, שהתרחשו כמה חודשים לאחר תחילת האינתיפאדה הראשונה, בהם נלקחו פלסטינים רבים מכפריהם אשר זוהו כמי שמעורבים באופן כללי בהפרות סדר על-פי רשימות שהגיעו מהשב"כ. אותם הפלסטינים הועלו על אוטובוסים ונלקחו לשטח פתוח, שם הוכו באכזריות על-ידי חיילים תחת פיקודו של אל"ם מאיר, בין היתר באמצעות אלות. המשפט המזוהה עם פרשה זו הוא "תשברו להם את הידיים והרגליים".

"המקרה הזה הוא שחור משחור"
אלוף עמרם מצנע בעדותו במשפט אל"ם יהודה מאיר -
הוא כפני בית המשפט הוא שומר משחור -
כי אפר אתמול האלוף עמרם מצנע, (ראת
ירוקה בעמוד 4) בעדותו במשפט אל"ם
יהודה מאיר, העומר לרין על אירועי
המשך בעמוד 2

"רוצה רגליים שבורות"
נוף אל"ם יהודה מאיר, שהורה מצה"ל, בחיילים שלא היכו ערבים
מאיר מצה"ל.
אתמול אפר מקור צבאי בבית אל
הרמטכ"ל היה יודע, לא היה מאפשר
להעניק ליהודה מאיר זדגת אלוף-מש"ן
זה, לאחר שהועבר מתפקידו כמפקד
מרחב שכם. העדות והזנת הדעת רמי
שפטיית הובאו בפני הרמטכ"ל רק לאי
חר שקצין הג"א ראשי העניק למאיר
המשך בעמוד 2

הפרקליט הצבאי הראשי שוקל צעדיו לאחר הבג"ץ
השופטים הורו להעמיד למשפט את אל"ם יהודה מאיר ומתוו ביקורת על
החלטת הפרקליט הצבאי סטרשנוב להתפקד בעמדתו לרין משמעת

"היה תדריך לשבור לערבים את הרגליים, זה נעשה בצורה מסודרת"
סיפר סגן ע. בעדותו בפתחת משפטו של אל"ם יהודה מאיר
יום. הם היו מסולחנים ומי שתגרבו
למכצע היה הם מאור. החיילים
המשך בעמוד 2

הפרקליט הצבאי הראשי, תאל אבנון
סטרישנוב, אפר אתמול כי הוא שוקל עתה
את צעדיו בעקבות פסיקת בג"ץ שסכע כי
על צה"ל להעמיד לרין את של אל"ם יוד
רה מאיר. ההחריה של נורמים צבאיים היא
כי יחכו סטרשינוב רמו על אפשרות שיה
הפסי.

לקט כתבות מעמודי השער של עיתון "מעריב" בין חודש אפריל 1989 וחודש מרץ 1990 (אתר הספרייה הלאומית)

רוזן מציון, כי במקור הגיע להסדר עם הפצ"ר דאז, תא"ל אמנון סטרשנוב, ועם הרמטכ"ל דאז, רא"ל דן שומרון, שלפיו יסיים הקצין את תפקידו ואת שירותו בצה"ל, יוכל לפרוש בתנאים נוחים ומבלי שייפגעו זכויותיו, ויועמד לדין משמעתי בלבד בגין מעשיו. אלא שלאחר חשיפת הפרשה בעיתונות, הוגשה עתירה לבג"ץ נגד ההסכמות, בית המשפט העליון קיבל את העתירה ועל הפצ"ר היה להגיש כתב אישום.

לקראת תחילת המשפט, ולאור היכרות מקצועית קודמת מתפקידו כפרקליט עם האלוף עמרם מצנע, מפקד פיקוד המרכז דאז, העביר את ייצוגו של אל"ם מאיר לידיהם של סא"ל (במיל") אמנון גולדנברג - בוגר הפרקליטות הצבאית, מהבולטים שבעורכי הדין בישראל ויו"ר לשכת עורכי הדין בעברו; וסרן (כדרגתו דאז) אביחי מנדלבלוט, לימים הפצ"ר והיועץ המשפטי לממשלה.

אל"ם מאיר טען במשפטו שהפקודות שנתן שיקפו באופן מלא את הנחיות מפקדיו והממונים עליו, אלא שבית הדין העדיף את עמדת התביעה הצבאית לפיה פקודתו של אל"ם מאיר להכות מפירי סדר חרטה מכל הנחיה, כלל או עיקרון ששוקפו לאל"ם מאיר או לאחרים.

במהלך הראיון, סיפר רוזן שבניסיונו לספק לאל"ם מאיר את הייצוג המיטבי באירוע, ולנסות להוכיח את הטענה הנ"ל, קצינים בכירים אישרו בפניו שהדברים היו כפי שאל"ם מאיר טען אותם, אך במהלך המשפט הציגו המעורבים גרסה שונה, וכך דחה בית הדין הצבאי המיוחד את טענת ההגנה.

הווי היחידה, שינויים ותמורות בפרקליטות הצבאית

רוזן מספר כי בתקופת שירותו בפרקליטות הצבאית, ניתנה לו האפשרות לבחור את המקום בו הוא ישרת, ולעבור בין תפקידים לעיתים קרובות.

לדבריו, המעמד של הפרקליטות והפצ"ר בעיניי הצבא הגדול באותם הימים לא היה משמעותי כיום, עד כי קשה למשרתי היחידה מתקופה זו להאמין שכיום הפצ"ר נושא דרגת אלוף ומשתתף בפורום מטכ"ל.

באותם ימים, טרם הפרדת הייעוץ המשפטי מהפרקליטות הפיקודיות במסגרת השינוי הארגוני בשנת 2007, היו לפרקליטים יחסים תכופים יותר, ואף מורכבים לעיתים, עם המפקדים הבכירים בגופים שתחת אחריותם.

מבחינה חברתית, מצבה של היחידה היה טוב מאוד, אז כהיום. היחידה עדיין הייתה אז קטנה יחסית, ודאי בהשוואה למצב כיום, והייתה יריבות חברתית ובריאה בין יושבי המפקדה (שעברה ממתחם שרונה לבסיס הקריה רק שנים אחר כך) לבין המשרתים ביפו ובבסיסים האחרים. בעת שירותו ביפו היה יוצא לארוחות משותפות עם התובעים והסנגורים יחד, עם חלקם שומר על קשר עד היום.

מסר לקציני הפרקליטות הצבאית

הפרקליטות הצבאית היא יחידה מובחרת ומוערכת שיוצאה זוכים לכבוד אף באזרחות. מדובר ביחידה משפחתית שישנה אחווה בין בוגריה, הן ברמה המקצועית והן ברמה החברתית. לפרקליטות הצבאית מורשת מפוארת ודברים רבים בהם היא יכולה להתגאות. על כל הקצינים המשרתים ביחידה להעריך את הזכות לשרת בה - זכות אותה הרוויחו בעבודה קשה, זכות שתספק להם המון בעתיד.

אנו מודים לכבוד השופט בדימוס דוד רוזן על הזמן שהקדיש לנו ועל תובנותיו מאירות העיניים שהוסיפו לידיעותינו על ההיסטוריה של היחידה.